

GLEDALIŠKI LIST

Narodnega gledališča v Ljubljani

1937-38

DRAMA

12

ALDO DE BENEDETTI:
RDEČE ROŽE

Din 2-50

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

ASTEN LENOX TILDEN FOUNDATION

1913

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

1913

DRAMA

1913

GLEDALIŠKI LIST

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

1937/38 DRAMA Štev. 12

ALDO DE BENEDETTI:

RDEČE ROŽE

PREMIERA 12. FEBRUARJA 1938

Ta duhovita družabna komedija italijanskega dramatika Alda Benedettija si osvaja oder za odrom in publiko za publiko. Gledališču je dobrodošla zaradi lahke uprizorljivosti in zaradi izvrstnih vlog, ki jih nudi trem igralcem, občinstvu pa zaradi svoje originalnosti, duhovitosti in zaradi čara, ki izvira iz lahkotne resnobe in resne drznosti, s katerima načenja enega najvažnejših problemov rodbinskega sožitja, razmerje med možem in ženo.

V igri nastopajo tri osebe: žena, mož, prijatelj. In vsakdo bo na prvi pogled mislil, da gre za znani rodbinski trikotnik in to tembolj, ker Benedetti spočetka to domnevo skoraj nalašč celo izziva. Nato pa poseže v položaj naključje, ki sproži zelo resno in hkratu zelo smešno burko ali dramo, ki se razplete med ženo in možem, prijatelj pa kakor splašena, vrtoglava in nespametna večča ogenj, obletava iz reda in naravnega stanja vrženo dvojico.

Toda čeprav ni prijatelj tretja točka za ta zakonski par, gre pri teh »Dveh tucatih vrtnic« le za zakonski trikotnik, dasi je po duhoviti in iznajdljivi geometriji komedije ta trikotnik brez tretjega kota, oziroma dasi tvori tretjo točko tega resno-vešlega trikotnika

mož sam. Slučaj je, ki ga prvi trenutek postavi v ta položaj in mu brez njegove želje nakloni to vlogo, vztraja pa v nji iz ljubosumne radovednosti, ki se zbudi v njem po prvi ženini laži. In ta ljubosumna radovednost ga tira kot neznanega zapeljivca lastne žene dalje, doler neznani tretji, ki ga ni, ki je on sam, skoraj ne razdre njegovega zakona. Torej položaj, ki je pri vsej resnosti ali vsaj kritičnosti nadvse komičen in ki je tem bolj smešen, čim bolj kritičen. Njegovi komiki pa daje še prav poseben poudarek dejstvo, da je mož vso težo te situacije pripravljajl drugemu, tudi neznanemu možu in da se zdaj pred našimi očmi na njem izpolnjuje stari pregovor: kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade.

Tega nesrečnega moža torej žena vara, oziroma hoče varati, ali se vsaj pripravlja, da bi ga varala z nekom, ki ga ni, ali bolje rečeno, z njim samim. Naravno je, da je mož ljubosumen in spet nenaravno, saj gre za utvaro, za fikcijo. In ta igra z naravnostjo in nenaravnostjo, z razumljivostjo ljubosumja in z njegovo neutemeljenostjo, je v komediji prezabavna in polna neke izvirne dvoreznosti. Ljubosumnost ni utemeljena, saj tretjega v tem zakonu ni; toda fiktivni tretji vendarle dela zmedo v ženinem srcu, dà, žena ga celo ljubi, torej je moževa ljubosumnost le upravičena, kajti zadostovala bi že ženina pripravljenost, kamoli njeno resnično čustvo do neznanca, pa bil kdorkoli, pa bil torej magari tudi samo fikcija. Toda vse, s čimer neznanec bega to ženo, je vendarle spet osebnost in fantazija moža samega. Kaj, koga potemtakem ljubi žena v misterioznem dopisniku? Ali ne spet moža? Kako je tedaj z upravičenostjo njegove ljubosumnosti? Ni čuda, da prijatelj in on sam izgubljata glavo v tej zamotani situaciji.

Pri vsej tej situacijski komiki pa komedija vendarle dokaj ostro in prodirno osvetljuje in presvetljuje svetske odnose med možem in ženo in bistro razkriva psihologijo zakona, toda s humorjem in vedro svobodo. Ta vedrost, humor, izvirnost in duhovitost osnovnega domisleka in svojevrstna igra med resničnostjo in fiktivnostjo jo uvrščajo med najbolj uspele salonske komedije v dramski produkciji zadnjih let.

J. Vidmar.

Odlomek iz komedije

Albert: Da... prav imaš... oprosti mi!... Nikar se ne jezi... Težke čase preživljam... Danes se niti dotaknila ni jedi... Nato se je zaprla v svojo sobo in ni hotela nikogar videti... Mislim da je celo jokala...

Tomaž: (meče kovance po mizi, da bi se po glasu prepričal, da ni ponarejen) Jokala?...

Albert: Da... Ko je prišla iz sobe, je imela rdeče oči... Neprestano teka k oknu in preži... Stavim, da zdaj tudi... (Gre na verando.) Glej jo... tamle čaka... Stopi sem... stopi sem... poglej pri tretjem oknu... Vidiš roko, ki vsako sekundo odgrinja zaveso... To je ona... čaka...

Tomaž: Da... ampak zdaj gre samo še za nekaj minut — — — Rekel mi je, da je drugi vajenec že na poti... Vsak čas bo tukaj... Samo če tudi ta ne pade pod tramvaj!...

Albert: O, ko so rože tukaj, se takoj umiri... Vesela postane, smehlja se... obzirna je... polna nežnosti!... Kliče me z lepimi... nežnimi imeni... (tragično) Koko mi pravi... Razumeš!... Koko...

Tomaž: Koko? ... Tega mi še nisi povedal!... Lepo!...

Albert: Trapasto!... Koko... Kakor kakšnega papagaja... Prijatelj, prisežem ti, da tako ne morem več živeti!...

Tomaž: Ampak, lepo te prosim, kam te pa to privede? ... Kaj bi rad dosegel? ... že dvaindvajset dni vznemirjaš svojo ženo s temi vrtnicami!... In potem: računaj! Dvaindvajsetkrat štiriindvajset vrtnic po tri lire!... Več kakor tisoč pet sto!... Ali ne bi bilo bolje- če bi ji poklonil... ne vem... lisico... rokavice... deset parov čevljev?... In cilj... vprašam te... cilj? ... Razumel bi te še, če bi jih pošiljal grofici Arduini ali kakšni drugi gospe... Ampak svojji ženi!... Kaj pa bi prav za prav rad dosegel?...

Albert: Kaj bi rad dosegel? ... Vedel bi rad!

Tomaž: Vedel bi rad? ... Kaj bi rad vedel?

Albert: Rad bi vedel, kako daleč gre njena nezvestoba.

- Tomaž:* Ampak kakšna nezvestoba? ... Lepo te prosim! ... Kakšna nezvestoba neki!? ... Nekdo ji pošilja rože, in ona jih sprejema! ... To je vse! ... Sicer pa, kaj je slabega na tem? ...
- Albert:* Saj ... če bi šlo samo za rože!
- Tomaž:* Kako? ... Ali je še kaj drugega!
- Albert:* Seveda! ... Poslušaj, Tomaž ... Nisem ti še povedal ... Pisal sem ji ...
- Tomaž:* Ti?
- Albert:* Da! ... Jaz! ... Se pravi ne jaz ... Misterij! ...
- Tomaž:* In ona?
- Albert:* Odpisala mi je ...
- Tomaž:* Odpisala?
- Albert:* Da. Sporočil sem ji naslov ... štiri ... osem strani ... vsak dan sprejemem pismo ... včasih tudi po dve ...
- Tomaž:* In kaj ti piše?
- Albert:* Kaj mi piše? ... Strašne reči! ... Rada me ima ... razumeš? Rada!
- Tomaž:* Rada?
- Albert:* Da! ... Tega mi sicer ne pove naravnost, pač pa tako, da jo lahko razumem, indirektno! ... Govori o idealih, o hrepenenju, o domotožju ... govori o svoji nesrečni duši, ki čuti nezaslišano željo, da bi se iztrgala ... razumeš? ... da bi se iztrgala iz grobe vsakdanjosti ...
- Tomaž:* Hudiča! ... In ti? ... Kaj pa ji ti pišeš?
- Albert:* Jaz? ... Kaj pa naj bi ji pisal? ... Tudi jaz ji govorim o svoji nesrečni duši ... med tem pa trudim, da bi razumel, da bi zvedel ... pomisli, že tako daleč sem prišel, da sem jo prosil, da mi piše o svojem možu ...
- Tomaž:* In kaj ti je odgovorila?
- Albert:* (znatno gesto) Pustiva to! ... Bolje je! ...

Lastnik in izdajatelj: Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani. Predstavniki: Oton Župančič. Urednik: Josip Vidmar. Za upravo: Karel Mahkota. Tiskarna Makso Hrovatin. Vsi v Ljubljani.

RDEČE ROŽE

Komedija v treh dejanjih. — Spisal Aldo De Benedetti. — Poslovenil Ciril Kosmač.

Scenograf: inž. Franz E.

Režiser: Br. Kreft.

Marina Verani	M. Danilova
Ing. Albert Verani, njen mož	Sl. Jan
Dr. Tomaž Savelli, odvetnik	M. Sancin
Rozina, služkinja pri Verani	M. Slavčeva

Kožuhovino, ki jo nosi ga. Danilova, je posodila t. rdka Rot. Ljubljana, — Obleki g. Janai
cesta; obleki g. Sancina pa t. rdka Elegance, Ljubljana, Aleksandrova cesta.

Blagajna se odpre ob pol 20.

Začetek ob 20.

Konec po 22.

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..